

פרק 3 - הקלות ופטורים ליחידים

כפי שצויין בפרק 2 לעיל, הדן במיסוי שוק ההון, החל מיום 1 בינואר 2003 הכנסות ריבית והפרשי הצמדה אשר ככלל היו פטורים בעבר בידי יחידים, יהיו חייבים במס בשיעור של 10% או 15%.

יחד עם זאת, במקרים מסויימים נקבעו הקלות ופטורים מחבות מס זו, כמפורט להלן. כמו כן כולל הפרק התייחסות להקלות מס באשר לדמי שכירות. יש לציין כי ככלל חבות המס בגין הכנסות ריבית ניתנת להפחתה בסכום נקודות הזיכוי המוקנות על פי הוראות הפקודה, למעט נקודות זיכוי בגין ילדים, חייל משוחרר וכי"ב, אף על פי שהכנסות הריבית נחשבות כהכנסות שאינן מיגיעה אישית.

חוזר מס הכנסה 20/2002 - "הרפורמה במס הכנסה -

1. מיסוי הכנסות מפקדונות ותוכניות חסכון בידי יחיד.

2. ניכוי ופטור לבעלי הכנסות נמוכות ולאוכלוסיה מבוגרת"

אשר צורף כנספח לאגרת זו, מציג בין השאר, הבהרות לעניין ההקלות המפורטות להלן.

3.1 הקלה לבעלי הכנסות נמוכות

החל מהיום הקובע הכנסות ריבית מפקדונות בנקאיים ותכניות חסכון בידי יחיד שסך הכנסתו (לרבות של בן זוגו או ילדיו עד גיל 18) לא עלתה על 51,240 ש"ח בשנת 2003, יהיה זכאי לניכוי בגובה של 5,280 ש"ח בשנת 2003 מהכנסתו החייבת מריבית (תקרת הניכוי מתואמת כאשר ההכנסה עולה על סך 51,240 ש"ח כאמור לעיל).

3.2 הקלות לגמלאים

יחיד (או בן זוגו) שנולדו לפני 1 בינואר 1948 ומלאו לו או לבן זוגו בשנת המס 65 שנים או יותר יהא זכאי לניכוי בסך 4,320 ש"ח (בשנת 2003) כנגד הכנסתו מריבית שנצמחה על פקדון בתאגיד בנקאי או על תכניות חסכון. אם מלאו בשנת המס לשני בני הזוג 65 שנים (ושניהם נולדו לפני 1 בינואר 1948) אזי תקרת הניכוי האמורה לעיל תגדל ל- 6,360 ש"ח (בשנת 2003). עפ"י הנחיות רשויות המס החזר כאמור יתבצע אוטומטית לחשבונות הבנק של אותם גימלאים זכאים. במקרים אחרים החזר כאמור ינתן עם הגשת הדוח השנתי לשלטונות המס.

פטור נוסף על הכנסות מריבית יינתן לגמלאי, שהכנסתו מקצבה או ממקור אחר נמוכה, שמלאו לו בשנת המס 65 שנים או יותר או לבת זוגו 60 שנים או יותר (וביום 1 בינואר 2003 היו בני הזוג בני 55 שנים), בגובה 35% מהסכום הנמוך מבין השניים (להלן: "הריבית המזכה"):

- הכנסה מריבית על הפקדון או תכניות החסכון ;
 - ההפרש בין תקרת הקצבה הזכאית לפטור (בסך 82,920 ש"ח בשנת 2003) לבין הכנסתו החייבת של אחד מבני הזוג (ההכנסה הגבוהה ביותר). ההכנסה החייבת כוללת פנסיה ורווחים מניירות ערך, ואינה כוללת הכנסות ריבית הנובעות מתוכניות חסכון או פקדונות, דמי שכירות מהשכרת דירת מגורים ורווחי הון.
- יש לציין כי ניתן להנות מההקלות שפורטו לעיל באופן מצטבר, לרבות ההקלה לבעלי הכנסות נמוכות שצוינו לעיל, ובלבד שההקלה תהא לתא משפחתי אחד ולא לכל אחד מבני הזוג.
- חשוב להדגיש כי כנגד הכנסות החייבות מריבית של אותם גמלאים ניתן יהיה לדרוש נקודות זיכוי אישיות שטרם נוצלו.

3.3 הקלות לעולים חדשים ותושבים חוזרים

- במסגרת הרפורמה תוקנו הכללים המעניקים הקלות מס לעולים חדשים ולתושבים חוזרים. במסגרת התיקון עודכנו ההקלות המתייחסות להכנסות פסיביות ממקורות שמחוץ לישראל ולרווחי הון ממכירת נכסים שנרכשו בחו"ל לפני מועד העלייה או החזרה לישראל. כמו כן, ניתנו הקלות נוספות כגון הקלה לגבי קצבאות המשתלמות מחו"ל והקלה לגבי מכירת ניירות ערך זרים, כמפורט להלן.
- "עולה חדש" מוגדר כיחיד שלא היה תושב ישראל והפך לתושב ישראל לראשונה. "תושב חוזר" מוגדר כיחיד שעזב את ישראל, שהה דרך קבע מחוץ לישראל, וחזר לישראל לאחר שלוש שנים רצופות לפחות לאחר שחדל להיות תושב ישראל.

• ההקלות כוללות:

- פטור ממס בגין הכנסותיהם הפסיביות (ריבית, דיבידנד, דמי שכירות וקצבאות מחו"ל) של עולים חדשים ותושבים חוזרים מנכסים המצויים מחוץ לישראל, אשר היו להם לפני שעלו/שבו לישראל (לגבי תושב חוזר - נכסים שנרכשו בחו"ל בתקופה בה לא היה תושב ישראל), וזאת למשך חמש שנים ממועד עלייתם/שובם לישראל.
- פטור ממס על הכנסה מריבית על פקדון בנקאי במט"ח בידי עולים חדשים ימשיך לחול, אם כי בתנאים שנקבעו במסגרת צו מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מריבית על פקדון במטבע חוץ), התשס"ג-2002. הפטור ניתן לגבי ריבית המשולמת לעולים חדשים במשך 20 שנים, ובלבד שמתקיימים תנאים מסוימים וביניהם: הפקדון הינו מכספים שהיו ליחיד מחוץ לישראל לפני שהפך לתושב ישראל, הפקדון הופקד תוך 90 ימים מהעברת הכספים לארץ, הפקדון הינו לתקופה קבועה מינימלית של

3 חודשים, והפקדון אינו משמש כהלוואה או בטוחה שנתן המוסד
הבנקאי לקרובו או לחברה בשליטתו של העולה החדש.

- הקלה דומה נקבעה לגבי הכנסה מריבית המשולמת לתושב חוזר על ריבית מפקדון במטבע חוץ, למשך 5 שנים מיום שהיה לתושב חוזר, ובתנאים שנקבעו במסגרת צו מס הכנסה (פטור ממס לתושב חוזר על הכנסה מריבית על פקדון במטבע חוץ), התשס"ג-2003 [אשר טרם פורסם עובר למועד כתיבת אגרת זו].

- עד שנת המס 2007 חייבים תושבי ישראל במס בשיעור של 35% על רווח הון, ריבית ודיבידנד מ"נייר ערך זר". למרות זאת, נקבע כי עולה חדש הנכלל בגדר החלופות שנקבעו ל"יחיד מוטב", יהיה זכאי לשיעור מס מופחת בגין הכנסות מניירות ערך זרים גם לפני שנת המס 2007, בשיעורים הבאים: ריבית - 15%; רווח הון ריאלי - 15%; דיבידנד - 25%, כלהלן:

חלופות ליחיד מוטב	א	ב	ג	ד	ה	ו
גיל ביום 1.1.2003	---	60 ומעלה	60 ומעלה	60 ומעלה	---	מלאו לו 60 לאחר 1.1.03
גיל ביום שהיה תושב ישראל לראשונה	---	-----	בין 40 ל-50	מעל 50	---	-----
מס' שנים שחלפו מיום שהיה לתושב ישראל לראשונה	עד 10	עד 20	-----	-----	עד 20 לפני 1.1.03	-----
הצהרה כי מקור ני"ע הזר בנכסים מחו"ל אשר היו לו לפני שהיה לתושב ישראל לראשונה	---	-----	כן	-----	כן	-----

- ניתן פטור לעולים חדשים לפרק זמן של 4 שנים ממועד עלייתם, בגין הכנסות מעסק שהיה להם מחוץ לישראל במשך 5 שנים לפחות לפני עלייתם לישראל.
- הוארכה תקופת הפטור ממס רווח הון בגין מכירת נכסים מחוץ לישראל שנרכשו על ידי מי שנעשו לתושבי ישראל (לרבות תושבים חוזרים) בעת שהותם בחו"ל, מ-7 שנים ל-10 שנים (לגבי תושב חוזר - נכסים שנרכשו בחו"ל בתקופה בה לא היה תושב ישראל). בעת מכירת הנכס לאחר מועד תקופת הפטור יהיה חלק יחסי מרווח ההון שנצמח בתקופת הפטור ממס, ואילו חלק יחסי מרווח ההון שנצמח לאחר תקופת הפטור יחוב במס בשיעור של 25%.
- חוזר מס הכנסה 17/2002 - "הרפורמה במס הכנסה - הקלות במס לעולים חדשים ותושבים חוזרים", המצורף לאגרת זו כולל התייחסות לנושאים שונים הקשורים בפטורים / הקלות לעולים חדשים ותושבים חוזרים.

3.4 פטור לנכים 100% ולעיוורים

- החל מהיום הקובע, נכה 100% או עיוור שהכנסתם מיגיעה אישית נמוכה מהתקרה שבסעיף, (סך של 60,120 ש"ח לשנת 2003) ויש להם הכנסה מריבית על כספים שהתקבלו בשל פגיעת גוף מכוח פיצויים או ביטוח, ושהופקדו בתכנית חסכון, בפיקדון או בקופת גמל, תהא תקרת הפטור הכוללת לגביהם 120,000 ש"ח.
- תקרת הפטור תכלול הן את הכנסותיהם מיגיעה אישית והן את הכנסותיהם מריבית שנצברה מתכניות חסכון, פיקדונות או קופות גמל, שמקורם בכספי פיצויים, כאמור.

3.5 הכנסה מדמי שכירות

א. דמי שכירות מהשכרת דירה למגורים בישראל

במסגרת הרפורמה לא בוטל הפטור על הכנסה מדמי שכירות מהשכרה למגורים, ותוקפו הוארך עד ל-31 בדצמבר 2003, ולפיכך הכנסה כאמור עד לסך של 7,540 ש"ח תהא פטורה גם בשנת 2003. באם ההכנסה משכר דירה כאמור עולה על סכום של 7,540 ש"ח, מופחת הפטור בסכום העודף על ה-7,540 ש"ח (להלן: "התקרה המתואמת"). ההכנסה העודפת על התקרה המתואמת חייבת כיום במס בהתאם לשיעור המס השולי של הנישום (עד 50%). בנוסף לפטור, במסגרת הרפורמה נקבע מסלול מיסוי חלופי, המאפשר תשלום מס בשיעור של 10% על ההכנסה הכוללת ברוטו ללא ניכוי הוצאות וללא מגבלת תקרה, חלף תשלום מס בשיעור מלא על ההכנסה העודפת על התקרה המתואמת כאמור לעיל. בחירה במסלול הפטור או במסלול המס המופחת תתאפשר רק אם הדירה מושכרת למגורים בישראל. יודגש, כי שיעור המס המופחת לא יחול על הכנסות שכירות המגיעות לכדי "עסק".

ב. דמי שכירות מהשכרת מקרקעין בחו"ל

- החל משנת 2003 הוראות הפטור כאמור לעיל לא יחולו על הכנסה מדמי שכירות מהשכרת דירה למגורים בחו"ל.
- ככלל, הכנסה מדמי שכירות מהשכרת נכס מקרקעין בחו"ל בידי יחיד תהא חייבת במס בשעורים הרגילים החלים על הכנסה שאינה מיגיעה אישית (מס בשיעור 30% ומעלה).

- יחד עם זאת, יחיד שהיתה לו הכנסה מדמי שכירות מהשכרת נכס מקרקעין מחוץ לישראל רשאי לשלם עליה מס בשיעור של 15%, ובלבד שאינה הכנסה מעסק, וזאת חלף שיעורי המס הרגילים.
- בחר היחיד לשלם מס מופחת בשיעור של 15%, לא יוכל לקזז מהכנסתו הוצאות שהוצאו בייצור הכנסת דמי השכירות, למעט פחת.

ג. דמי שכירות חלף קצבה

- המחוקק ראה לנכון להשוות בין יחיד הזכאי לקצבת זקנה ונהנה מפטור לפי הוראות הפקודה לבין יחיד, שאינו זכאי לקצבה, ומתקיים למחייתו מהכנסתו מדמי שכירות.
- על פי הדין לאחר הרפורמה, יחיד שמלאו לו 65 שנים (גבר) ו-60 שנים (אישה) וביום 1 בינואר 2003 היה בין 55 שנים, זכאי לכך ש-35% מהכנסתו מדמי שכירות מנכס בבעלותו, יהיו פטורים ממס והכל עד הסכום הקבוע בהגדרת "קצבה מזכה" בסעיף 9א לפקודה (שהינו 6,910 ש"ח לחודש במונחי שנת 2003).
- הכנסת דמי השכירות בגינה יחול הפטור ממס הינה הכנסת שכירות מהשכרת נכס ששימש בידי היחיד במישרין להפקת הכנסתו מוגעה אישית מעסק או משלח יד בישראל, עד לתקרה שצויינה לעיל, כשהיא מוכפלת בשיעור של 2% לכל שנה בה שימש הנכס להפקת הכנסה מעסק או משלח יד, אך לא יותר מ-70%.